herpy

SALAMANDRE

Himalayan Crocodile Newt

Tylototriton verrucosus

Tylototriton verrucosus er en stor, mørkebrun krokodillesalamander fra bjergene i det vestlige Yunnan, det nordlige Myanmar og tilgrænsende egne. Den bliver 13-24 cm og er den mest vandelskende af de krokodillesalamandre, der holdes i terrarier: i den varme tid af året bliver den ofte helt i vandet, hvor den er aktiv og nysgerrig.

Familie: Salamandridae Tidligere navn: *Pleurodeles verrucosus; Triturus verrucosus* Udgivet 16. november 2026

Mild hudgift

SPECIFIKATIONER

DYRET

Voksenstørrelse	**13-24 cm** total længde inkl. hale
Vægt	**12-18 g**
Levetid	**10-20 år**
Aktiv	**Skumring og nat**
Levevis	**Semi-akvatisk**
Biotop	**Bjergskov og vådområde**
Hudgift	**Mild** Vask hænderne efter kontakt, og hold fingrene fra øjne og mund
Sværhedsgrad	**Øvet**

PASNING

Min. terrarie	**60 × 30 × 35 cm** L × B × H til 4 voksne dyr
Temperatur, dag	**18-25 °C**
Temperatur, nat	**15-20 °C**
Luftfugtighed	**70-90 %**
Vand	**Akvaterrarie** dybde 12-15 cm
UVB	**Ikke nødvendig**
Kost	**Insekter, hvirveldyr og orme/snegle**
Holdes	**Parvis eller i gruppe**

AVL

Formering	**Æglæggende**
Udvikling	**Larver i vand**
Æglægning	**I vand**
Kønsmoden	**12-36 mdr.**
Æg pr. sæson	**30-200**
Klækning	**10-12 dage** ved 25 °C
Larvetid	**90-150 dage** fra klækning til metamorfose
Larvefoder	**Andre larver og små vanddyr (dafnier, myggelarver)**
Yngelpleje	**Ingen**

BESKYTTELSE OG PAPIRER

CITES	**Appendiks II**
EU-bilag	**Bilag B**
IUCN	**Næsten truet (NT)**

Hele slægten Tylototriton står på CITES liste II og i EU's bilag B. Handel inden for EU kræver dokumentation for dyrenes lovlige oprindelse, og CITES-tilladelser og -certifikater udstedes af Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø (SGAV). Arten står ikke på listen over dyr, som private ikke må holde (BEK nr. 1261 af 17.11.2015). Salamandre er omfattet af EU's dyresundhedsregler om Bsal; Fødevarestyrelsen kan oplyse om de aktuelle regler ved import og handel.

Om arten

Tylototriton verrucosus er en stor og kraftig salamander. Voksne dyr måler 13-24 cm inklusive hale, de fleste 15-20 cm, og dyr på 12-13 cm vejer 12-18 g. Grundfarven er chokoladebrun til sort, med orange eller brune partier på hale, hoved, ben og de vorter, der sidder over ribbenenes spidser. Hovedet er bredt og kantet med knoglede kamme, og langs ryggen løber en række

knopper. Halen er flad som en åre med bræmme både oven- og underneden, og halens underkant er orangegul. Når dyret lever i vand, bliver huden glattere og mørkere, og de lyse partier træder tydeligere frem. Hunnerne er en smule større end hannerne. Arten kan blive over 20 år.

Størrelse og udseende varierer meget. I handlen findes mindst to eller tre former: en kompakt, mørk form på op til omkring 17 cm, der er den mest vandelskende; en slankere, lysere form på op til omkring 24 cm; og en form, der ligner *Tylototriton shanjing*, på op til omkring 17 cm. Lokalitetsdata for handelsdyr er sjældent pålidelige, så det er ikke altid muligt at sige, hvilken art eller bestand et dyr stammer fra.

Navnet har dækket mange bestande. *T. verrucosus* blev beskrevet i 1871 fra det vestlige Yunnan, og indtil 1995 blev også de orange dyr fra resten af Yunnan regnet hertil; de er nu *Tylototriton shanjing*, artens nærmeste slægtning. Siden er bestandene i Nepal, Darjeeling og Bhutan beskrevet som *T. himalayanus* (2015), og bestande i Thailand, Laos, Vietnam og Myanmar som bl.a. *T. anguliceps*, *T. panhai*, *T. uyenoi* og *T. kachinorum*.

Hudkirtlerne bag øjnene, i vorterne langs siderne og i halen udskiller et giftigt sekret, der mest består af proteiner. Det er stærkt giftigt, hvis det kommer ind i kroppen på et rovdyr. Ribbenenes spidser er stumpe og bryder ikke gennem huden som hos *Pleurodeles waltl*; i stedet rejser dyret ribbenene, så de presser sekretet ud af vorterne, og det sænker hovedet, krummer ryggen og løfter eller pisker med halen. For mennesker er dyret ikke farligt ved almindelig hudkontakt, men sekretet irriterer slimhinder i øjne og mund. Vask hænder før og efter al kontakt.

Udbredelse og levested

Tylototriton verrucosus i den nuværende afgrænsning findes i bjergene i det vestlige Yunnan i Kina, i det nordlige Myanmar og det nordøstlige Indien og to steder i det nordlige Thailand (Doi Pha Hom Pok i Chiang Mai-provinsen og Doi Chang i Chiang Rai-provinsen). Ældre angivelser fra Nepal, Darjeeling, Bhutan, Laos og Vietnam hører til andre arter (se beskrivelsen), og flere fund fra Kina kan høre til *Tylototriton shanjing*.

Arten lever i bjergenes foden og skråninger, hvor der er eller har været bjergskov, også i dyrket land som rismarker.

> **Oprindelig udbredelse:** Kina, Myanmar (Burma), Indien og Thailand.

LEVESTED

Levestedet er fugtig bjergskov og områder, hvor der har været bjergskov, bl.a. terrasser og rismarker. Arten er ikke kræsen med ynglevandet: alt fra vandpytter til søer bruges. Den er mere vandelskende end andre krokodillesalamandre og bliver ofte i vandet fra forår til efterår, afhængigt af temperaturen. Føden er edderkopper, orme, tusindben, skorpioner, snegle og mange slags insekter. Dyrene yngler i maj og juni, og frieri og parring foregår om natten.

I bjergene er vintrene kølige og somrene varme og våde. Den årstidsrytme efterlignes i fangenskab.

Pasning

TERRARIET

Tylototriton verrucosus holdes bedst i et akvaterrarie. Over omkring 18 °C kan den mørke form holdes helt i vand. Et akvarium på 60 × 30 × 35 cm passer til to par af den mørke form og til færre dyr af de større former. Vanddybden betyder ikke meget; 12-15 cm er passende. Giv en stor ø af kork, rødder eller sten, så dyrene kan gå op af vandet, når de vil.

Dyrene er forskellige: nogle bruger land og vand lige meget, og især unge dyr af de lyse former opholder sig mest på land. Et dyr, der helst er uden for vandet, flyttes til en opstilling med omkring halvdelen land og halvdelen vand, og det skal altid være let at komme op af vandet. Landdelen kan være kokosmuld blandet med bark.

Arten trives i et tilplantet akvarium. Filter kan bruges, men strømmen skal holdes svag. Låget skal være tæt.

TEMPERATUR

Om sommeren holdes dyrene ved omkring 25 °C og om vinteren ved 15-18 °C; boksens dagtemperatur er 18-25 °C og nattemperaturen 15-20 °C. Den mørke form tåler i nogle dage både højere og lavere temperaturer uden skade. Ved køligere vintertemperaturer, 10-13 °C, går dyrene mest på land og æder kun sjældent, helt ned til en gang om måneden. Under omkring 18 °C skal dyrene have adgang til land.

En årlig temperaturcyklus med køligere vinter og varmere sommer holder dyrene sunde og sætter yngel i gang. Hold akvariet køligt om sommeren, uden direkte sol, og opvarm ikke med lamper.

LUFTFUGTIGHED OG SPRØJTNING

Luftfugtigheden er ikke afgørende i en vandrig opstilling; 70-90 % er et skøn. Hvor der er land, holdes landdelen fugtig, men ikke mudret. Sørg for, at luften ikke står stille.

Læs mere: Luftfugtighed, sprøjtning og ventilation

VAND OG VANDKVALITET

Vanddybden er 12-15 cm. Skift 20-30 % af vandet hver anden uge, og oftere, hvis der er mange foderrester. Postevand behandles med vandbehandler mod klor, kloramin og tungmetaller, før det bruges. Et filter kan bruges, men dyrene skal kun have svag strøm.

Padder har en meget gennemtrængelig hud, så undgå sæbe, rengøringsmidler og håndcreme i nærheden af vandet, og skyl hænderne i rent vand, før du rører ved dyrene.

LYS OG UVB

Arten er skumrings- og nataktiv, og UVB er ikke nødvendigt. En dagslængde på omkring 12 timer om sommeren er en god, men ikke nødvendig rytme, og lyset skal ellers bare passe til planterne. Undgå direkte sol.

Læs mere: Lys og UVB

FODER

Arten er ikke kræsen, og store hunner kan æde forbløffende meget på kort tid. Foderet er regnorme (hele små og mellemstore, hakkede store), tubifex og røde myggelarver (levende, frosne eller frysetørrede), blackworms, rejer, stykker af fisk (ikke saltet fisk eller havfisk) og strimler af hjerte eller andet magert kød. I vand finder dyrene med lugtesansen foder, der er blevet tilbage, også i mørke. Med en varieret kost er tilskud af vitaminer og mineraler normalt ikke nødvendigt.

Jo varmere dyrene holdes, jo oftere skal de fodres. Om sommeren fodres to gange om ugen eller hver anden dag, om vinteren sjældnere. Giv så meget, som dyrene æder på omkring 15 minutter. Opholder dyrene sig meget på øen nogle dage efter en stor fodring, er det tegn på ammoniak eller nitrit fra foderrester, og så er det bedre at give mindre portioner oftere. Hunnerne er mere grådige og aggressive end hannerne, så hannerne får ofte mindre; kontrollér, at de æder godt.

ADFÆRD OG HÅNDTERING

I vandet er dyret aktivt og nysgerrigt og kan blive ret tamt: det svømmer hen til ruden for at få mad og tager foder fra pincet og fingre. Det egner sig dog ikke til daglig håndtering. Tag kun dyret op, når det er nødvendigt, med våde, rene hænder, og vask hænder bagefter.

Et par eller en gruppe kan holdes sammen. Hannerne griber ofte en hun og svømmer bort med hende, når der er andre hanner i nærheden. Giv rigeligt med plads og gemmesteder.

Avl

KØNSMODENHED OG KØNSBESTEMMELSE

Arten kan blive kønsmoden efter blot et år, men oftest først efter 2-3 år. Hannerne er da mindst omkring 13 cm, hunnerne lidt større. Hannerne er ofte mere farvestrålende, men det er ikke en fast regel. I yngletiden har hannen en opsvulmet kloak og en højere halebræmme, og hos den mørke form har han en lys ring om øjnene. Uden for yngletiden kendes kønnene på kloakåbningen, der er lidt længere hos hannen, og på halebræmmen, der i gennemsnit er højere hos hannen.

PARRING

Den vigtigste udløser er en temperaturstigning fra omkring 18 °C til 22-25 °C over få timer eller dage, eller et stort vandskift. Dagslængden spiller formentlig også en rolle. Følger akvariet en årlig temperaturcyklus, sker parringen af sig selv om foråret. Hunnerne æder mere op til æglægningen.

Hannen vifter med halen mod hunnen som hos *Triturus*, men langsommere. Han kan gribe hunnen med forbenene, men sædoverførslen sker i en cirkeldans, hvor hannen afsætter flere sædpakker, og hunnen samler en eller flere op med kloakken. Parringen foregår om natten.

ÆG OG LARVER

Æglægningen begynder som regel inden for 36 timer efter parringen. Æggene sættes i vandet og er små for slægten, omkring 5 mm inklusive gelé. Hunnen lægger 30 til over 150 æg i én lægning, afhængigt af størrelsen; angivelserne går op til 100-200 æg over en måned, og over 300 æg fra én hun er set. Boksen viser 30-200 æg pr. sæson.

Larverne er rovdyr. De første dage lever de af blommen, der ses som en cremefarvet masse i bugen. Derefter fodres de med nyklækkede saltvandsrejer, unge dafnier og mikroorme; fra omkring 12 mm kan unge dafnier være hovedføden, og fra 20-25 mm gives frosne røde myggelarver og levende blackworms, helst hakket, sammen med voksne dafnier. Fodr dagligt: velnærede larver æder sjældnere hinanden.

METAMORFOSE

Ved 25 °C klækker æggene efter 10-12 dage, og de nyklækkede larver er 8-9 mm. Larverne trives ved 20-27 °C, hvilket er varmt i forhold til de fleste salamandre. Velfodrede larver ligner små voksne efter omkring to måneder, begynder at forvandles efter omkring tre måneder og er færdige inden årets udgang; boksens 90-150 dage dækker det typiske forløb. Forvandlingen sker typisk ved 5-7 cm, men nogle forvandles ved mindre eller meget større størrelse.

I de fleste kuld er der dyr, der bliver i larveformen og først forvandles efter kønsmodenheden ved 12 cm eller mere; de kan yngle i den tilstand. Efter forvandlingen har arten sjældent brug for en egentlig landfase, men en opstilling med både land og vand er bedst, indtil dyrene er mindst 10 cm.

OPDRÆT AF UNGER

Nyforvandlede unger holdes i en opstilling med fugtigt land og let adgang til lavt vand, indtil de er mindst 10 cm. Giv små regnorme, hakkede regnorme og røde myggelarver, og fodr ofte i små portioner. Unger, der holdes lidt varmere om vinteren, æder mere og vokser hurtigere, men temperaturen skal ikke over 23 °C. Fodringen skal følges, så de mindste dyr også får noget.

Sundhed og typiske fejl

Typiske problemer og fejl:

- Dårlig vandkvalitet af foderrester, med høj ammoniak og nitrit. Dyrene søger så op på øen.
- Underernæring af hanner i blandede grupper.
- Drukning i opstillinger uden let adgang til land.
- For høj temperatur over længere tid.
- Larver, der flyder, er som regel underfodrede.
- Bsal (*Batrachochytrium salamandrivorans*) er en hudsvamp, der dræber mange europæiske salamandre. Den stammer formentlig fra Østasien, og mange østasiatiske salamandre tåler smitten og kan bære den; den er fundet hos vilde *T. verrucosus*. Slægten er dog ikke modstandsdygtig som helhed: *Tylototriton wenxianensis* kan dø af sygdommen. Nye dyr holdes derfor i karantæne i flere uger, adskilt fra andre salamandre og padder, med egne redskaber og god håndhygiejne.

Opsøg en dyrlæge med forstand på padder, hvis dyret holder op med at æde, får sår, hævelser eller misfarvet hud.

Læs mere: Karantæne og hygiejne

Spørg altid dine kloge bekendte

Vejledningen er et godt sted at begynde, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskellige, og meget af det vigtigste lærer man af dem, der har holdt arten i årevis. Tal med en avler, en erfaren holder eller en dyrlæge med forstand på krybdyr og padder, før du anskaffer dyret - og igen, hvis noget ser forkert ud.